

ÅRSRAPPORT 2019

VI FØLGER FORSKNINGEN
INN I PRAKSIS

Innhold

Leder har ordet	2
Nøkkeltall	3
Tjenestestøtte og implementering	4
Metoder og tiltak	6
Resultater og tabell oversikt	8
Kvalitetssikring av tiltak	13
Formidling og informasjonsarbeid	14
Formidling til praksisfeltet 2019	16
PALS- og NUBU-konferansen	18
Forskningsartikler og KONTEKSTonline	19
NUBU i mediene	20
Sosiale medier	20
Forskning og utvikling	24
Forskningsoppgaver	25
Hvordan sikrer NUBU at barn og unge blir hørt i forskning og tiltak?	26
Deltakelse i internasjonale nettverk	27
Årsregnskapet	28
Publikasjonsliste 2019	34

Året 2019 har vært et år med forandringer: Nye eiere ved forskningsinstituttet NORCE i Bergen og en prosess med å finne en ny leder av NUBU. Inngangen til 2020 markerer derfor et nytt kapittel for senteret vårt.

Leder har ordet

NYE TIDER

Det er med entusiasme, ærbødighet og pågangsmot jeg, Kristine Amlund Hagen, tar over som ny leder for NUBU fra 2020. Entusiasme fordi jeg har tro på senterets formål og måten NUBU jobber på. Ærbødighet for all den kunnskap og kompetanse som NUBUs ansatte besitter. Pågangsmot fordi vi fremdeles har en viktig jobb å gjøre.

NUBUs ledende prinsipp er at barn, unge og familier skal motta hjelp som er forskningsbasert, trygg og effektiv.

Jeg, Terje Christiansen, gikk av som administrerende direktør for NUBU 31. desember 2019. De siste åtte årene har jeg hatt det overordnede ansvaret for NUBU sin virksomhet, men NUBU har vært en del av mitt arbeidsliv de siste 20 årene. Det har vært et stort arbeid og jeg er svært takknemlig og stolt over å få ha vært med fra NUBUs begynnelse og fram til nå. Jeg er glad for at det er Kristine Amlund Hagen som skal føre NUBUs arbeid videre. Hun har bakgrunnen og kompetansen som NUBU trenger i denne stillingen, ambisjoner for NUBUs framtidige virksomhet og kjennskap til kjernen i NUBUs arbeid:

NUBUs ledende prinsipp om at barn, unge og familier skal motta hjelp som er forskningsbasert, trygg og effektiv.

Derfor er det også svært passende at det ble NORCE som ble de nye eierne av NUBU. NORCE er et nytt og fremtidsrettet forskningsinstitutt med stor faglig bredde og sterke kunnskapsmiljøer. Instituttet leverer forskning og innovasjon innenfor helse, samfunn, klima, miljø, energi og teknologi. NORCE har klare ambisjoner om å bygge et bredt fagmiljø også innenfor barnevern og psykisk helse for barn-, unge og voksne. Det nye styret legger opp til et aktivt eierskap og samarbeid mellom fagmiljøene som kan gi ytterligere bidrag til kunnskapsproduksjon og tjenestestøtte.

Dette passer godt for NUBU hvor forskning, utvikling og kvalitetssikring går hånd i hånd. Når målet er bedre hjelp og utviklingsstøtte for utsatte barn og unge kan man ikke ha

det ene uten de andre. Kombinasjonen er på mange måter NUBUs varemerke.

ET VIKTIG ARBEID FORTSETTER

Vi har fortsatt en viktig jobb å gjøre. Ungdomskriminaliteten generelt, og i Oslo spesielt, preger nyhetsbildet. NUBU utvikler tiltak og støtter tjenester som kan hjelpe nettopp disse ungdommene og familiene deres. Hva skal til for at flere får hjelp med kunnskapsbaserte metoder?

Det tar i snitt 17 år fra forskningsfunn blir gjort kjent til de blir en del av vanlig praksis. 17 år! Det er en hel barndom. De barna og ungdommene som NUBU jobber for har ikke tid til å vente. Ved at forskning og implementering skjer samtidig ved NUBU blir denne tiden kortet ned betraktelig.

DE SOM TRENGER OSS SKAL VITE OM OSS

For mange utsatte barn endrer vansker seg stadig. Noen vokser opp i familier der omsorgssituasjonen ikke er god nok. Med utvidelsen av TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko) vil engstelige og triste barn, samt familier som strever med den daglige omsorgen bli inkludert i forebyggingssprogrammet «Støtte til mestring».

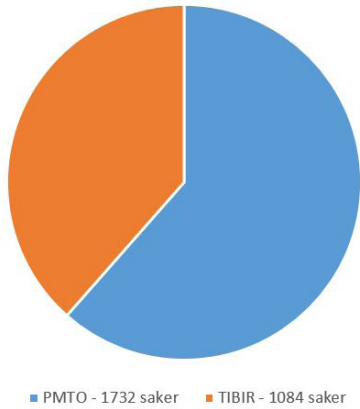
Vi vil fortsette å være en viktig samarbeidspartner og ressurs for hjelpetjenestene, myndighetene og andre forskningsmiljøer. Samtidig er et mål for NUBU framover å arbeide mer med utadrettet profilering slik at flere relevante aktører kjenner oss og vet hva vi kan bidra med. Vi vil være en viktig premissleverandør i spørsmål som dreier om hvordan utsatte barn, unge og familier best kan hjelpes.

Kristine Amlund Hagen
administrerende direktør

Terje Christiansen
avgått administrerende direktør

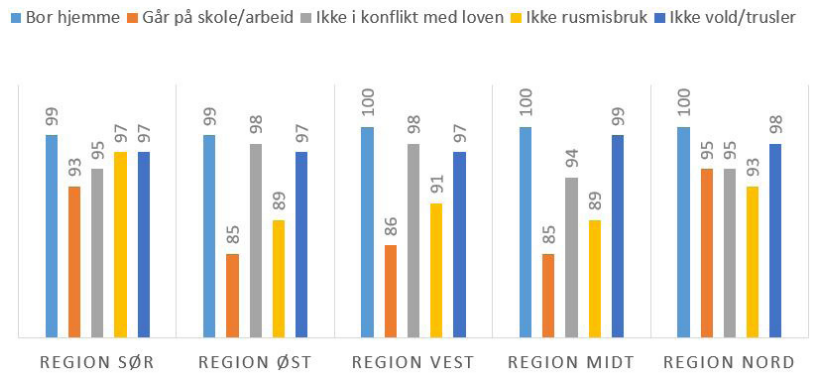
MANGE BARN, UNGE OG FAMILIER FÅR HJELP:

Antall PMTO og TIBIR saker

RESULTATER VED AVSLUTNING AV MST

RESULTATER MST 2019
RESULTATER VED AVSLUTNING
(PROSENT AV FULLFØRTE SAKER)

Videreutvikling av TIBIR

Med utvidelsen «Støtte til mestring» vil engstelige og triste barn, samt familier som strever med den daglige omsorgen bli inkludert i forebyggingsprogrammet TIBIR.

Les mer om utviklingen av det nye tiltaket på side 13.

Opplæring i ny intervensjon: 14 PMTO-terapeuter fra syv TIBIR kommuner fikk opplæring i «Støtte til mestring» ved NUBU i desember 2019.

KONFERANSER

650 deltakere

400 deltakere

SOSIALE MEDIER

Facebook

Antall følgere per 31.12.2019: 2 179
Beste treff for enkeltsak: 12 138
Selv om målet med TIBIR forelderådgivning er å redusere atferdsvansker hos barnet, viser en ny studie at også foreldrene får det bedre. Mye tyder på at ikke bare barna, men hele familien kan tjene på at forebyggende tiltak blir satt inn tidlig.

Twitter

Antall følgere per 31.12.2019: 832

AKTIVITETER

231

Undervisning og tjenestestøtte
Undervisning og veiledning: 156
Opplæring og tjenestestøtte: 75

88

Konferanse- og seminarbidrag
Nasjonalt: 36
Internasjonalt: 19
Seminar: 33

36

Publikasjoner
Fagfellevurderte: 21
Andre: 15

Tjenestestøtte og implementering

Implementeringsarbeidet omfatter:

- Behandlingsmetoden Parent Management Training – Oregon-modellen (PMTO)
- Forebyggingsprogrammet Tidlig Innsats for Barn i Risiko (TIBIR)
- Den skoleomfattende tiltaksmodellen Positiv Atferd, støttende Læringsmiljø og Samhandling (PALS)
- Multisystemisk Terapi (MST)
- Multisystemisk Terapi – Child Abuse and Neglect (MST-CAN)
- Funksjonell Familieterapi (FFT)
- Treatment Foster Care Oregon – TFCO.
- I tillegg er senteret involvert i implementeringsarbeidet i Bufetats to Læringsbasert rusbehandling (LBR)-institusjoner.

«De mest kvalifiserte terapeutene fra første generasjon ble rekruttert til å være en del av det nasjonale implementeringsteamet. Disse hadde en vesentlig rolle i spredningen av metoden, da de lærte opp og veiledet de neste generasjonene med PMTO-terapeuter.»

Tjenestestøtte og implementering

Metoder og tiltak

PMTO: Regionkoordinatorer (ansatt ved NUBU) og regionkonsulenter (ansatt i Bufetat) gjennomfører implementeringen knyttet til PMTO og TIBIR. Disse, sammen med de sentralt plasserte ved NUBU, utgjør det Nasjonale implementeringsteamet (NIT) for PMTO og TIBIR. PMTO implementeres i det statlige barne- og familievernet og i psykisk helsevern for barn og unge.

Målet med PMTO-behandlingen er å stanse eller redusere alvorlig problematferd hos barn ved å gjenopprette en positiv relasjon mellom foreldre og barn, slik at det negative familiesamspillet brytes og barnets prososiale utvikling fremmes og styrkes.

Tilbud om PMTO-behandling var i 2019 tilgjengelig ved 28 fagkontor i den regionale barneverntjenesten (Bufetat), i 21 poliklinikker innenfor psykisk helsevern for barn og unge (BUP) og i 104 kommuner/bydeler i regionen.

Av 316 PMTO-terapeuter arbeider 222 i kommunene, 53 i Bufetat, 35 i poliklinikker innenfor psykisk helsevern for barn og unge (BUP), og 6 i andre virksomheter, som privat praksis, private selskap, NUBU, osv.

TIBIR: Målgruppen for TIBIR er barn i alderen 3-12 år og deres foreldre der barna allerede har utviklet eller står i fare for å utvikle atferdsvansker.

Tilbud om TIBIR-intervensjoner er nå tilgjengelig i 104 kommuner/bydeler i regionen. Totalt er det 1472 aktive TIBIR-utøvere fordelt på de 104 kommunene/bydelene. Utøvere med TIBIR-kompetanse i kommunene arbeider innenfor barnehage, skole, oppvekst, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsetjenesten/skolehelsetjeneste, kommunalt barnevern og psykisk helsetjeneste.

PALS: PALS er en norsk tilpasning av de skoleomfattende modellene for SW_PBIS (School-Wide Positive Behavioral Intervention and Support) som blant annet er utviklet ved Universitetet i Oregon. NUBU har videreutviklet og tilpasset modellen for norske forhold.

PALS-modellen er basert på forskning og kunnskap om hvilke tiltak som er virksomme for å fremme et trygt læringsmiljø og sosial og skolefaglig kompetanse hos elevene.

Implementeringen av PALS skjer gjennom NUBU ved hjelp av fem PALS-mentorer. PALS er implementert i 218 grunnskoler fordelt på 76 kommuner. I 2019 var 67 aktive PALS-veiledere og 5 mentorer fordelt på 17 fylker.

MST: MST er et behandlingstiltak for familier med ungdom i alderen 12-18 år som har alvorlige utfordringer i relasjoner til familie, skole og nærmiljø i form av fysisk eller verbal aggresjon, hærverk, rusproblemer, skolefravær og venner som har uheldig innflytelse på dem.

Det var i 2019 21 MST-team i Norge med til sammen 96 ansatte, fordelt på alle regioner i Norge.

MST geografisk: Det er en overordnet målsetting at MST-tilbudet skal være tilgjengelig for alle kommuner i landet, slik at det er et likeverdig behandlingstilbud til alle familier. Dette har vært en utfordring fordi MST har et krav om maksimal reisetid på halvannen time for å ivareta intensitet, hyppighet og tilgjengelighet i behandlingen. NUBU har i 2019 videreført arbeidet i familier der reiseavstanden er mer enn 90 minutter på bakgrunn av oppsummerte positive erfaringer med dette gjennom flere år. Disse sakene registreres særskilt i databasen Primula slik at vi kan følge med på resultatene i sakene. I 2019 ble det registrert 56 saker med reisetid over 1 1/2 time, ca. 9 % av alle sakene.

MST og skole: MST-teamene har et spesielt fokus på samarbeid med skolene for at ungdommene skal få et godt og tilpasset tilbud på sin «hjemskole». Resultattallene fra 2019 viser at vi lykkes i 88 % av sakene hvor familiene gjennomfører et fullt behandlingsforløp, men er likevel det området hvor det er vanskeligst å oppnå gode og varige resultater. Det vil derfor fortsatt være et viktig fokusområde i 2020.

Tilbakeføring fra institusjon: MST-teamene har de siste årene hatt et økt fokus på å bidra til god tilbakeføring av ungdommer som har vært på institusjon. Dette gjelder både akutt plasseringer for å gjøre disse så korte som mulig, og

ungdommer som har vært plassert over lengre tid. I 2019 har MST-teamene jobbet med 91 slike saker.

Fokus på kompetanseheving rundt samarbeid med psykisk helse og fosterfamilier: Det har vært et særlig fokus på arbeid der MST samarbeider med BUP når BUP er/bli involvert i behandlingen av ungdommene. Det er viktig å få til en avklaring mellom de ulike behandlingstilbudene. Videre har det vært flere saker i MST hvor ungdom bor i fosterfamilier, og det har vært viktig å bli klar over hva som er viktig å fokusere på i slike saker.

MST-CAN: Det ble i 2016 etablert et MST-CAN-team i Norge, i Bærum kommune, i samarbeid med Asker kommune. MST-CAN er en tilpasning av Multisystemisk behandling til familier med vold og omsorgssvikt. Målgruppen er familier med barn 6-17 år hvor det er rapportert om pågående vold og/eller omsorgssvikt mot barna. Avhengig av familiens behov jobber MST-CAN med å redusere spesifikke risikofaktorer knyttet til vold og omsorgssvikt, som økonomisk stress, foreldres rusbruk, foreldres sinnevaner eller psykiske lidelser. Ved å holde familier sammen, forebygge vold og omsorgssvikt, redusere foreldre og barns psykiske vansker, og ved å hjelpe familier å bruke sosial støtte, jobber MST-CAN for å gi utsatte barn en trygg og utviklingstøttende oppvekst. Behandlingstiden er 6–9 måneder og terapeutene møter familien hjemme 3-4 ganger ukentlig i denne perioden. NUBU samarbeider med Bærum kommune og MST Services omkring rekruttering av terapeuter og veileder/leder, implementeringen av tiltaket og kvalitetssikringen av arbeidet. Siden oppstarten i september 2016 har teamet per 31.12.19 gitt tiltak til 65 barn.

FFT: FFT er et frivillig behandlingstilbud for familier hvor en ungdom (11-18 år) viser bekymrende atferd som vanskeliggjør samspillet i ungdommens familie og/eller nettverk. Det kan dreie seg om konflikter hjemme, utfordringer på skolen, uheldig innflytelse fra venner, rus eller kriminalitet. Både ungdommen og familien kan ha betydelige psykiske tilleggsproblemer. Målet med FFT-behandling er at ungdommen skal kunne bli boende hjemme uten alvorlig bekymring for hans/hennes utvikling eller samspillet i familien.

Det er 5 FFT-team, 2 i region Vest, 1 i region Midt-Norge, 1 i region Sør (implementert i Familievernet) og 1 i Bærum kommune.

Fokus på kompetanseheving rundt rusbehandling og familier med psykiske helseutfordringer: I 2019 har det vært jobbet med kompetanseheving på rusbehandling av ungdom. Dette fordi vi synes å se en økende tendens til rusrelaterte atferdsvansker, samt også en større grad av liberal holdning til illegale rusmidler (eks. cannabis). Teamene har derfor gjennomgått behandlingsmodellen for rusbehandling (contingency management) med vekt på funksjonelle analyser og dertil relevante behandlingsstrategier og ferdigheter knyttet til denne problematikken. Videre har det også vært fokus på psykisk helseutfordringer som en del av ungdommens risikoatferd, og hvordan vi i FFT kan involvere familien for å bidra til økt forståelse og bedre samspill som kan redusere risikoatferd og symptomer hos ungdommen.

TFCO: TFCO er et behandlingstilbud for familier og ungdom (12-18 år) som har utviklet alvorlige problemer på flere arenaer. Familiene opplever ofte store konflikter. Ungdommen kan ha problemer med skolen, rusmisbruk, vold og annen kriminalitet. Både ungdommen og familien kan ha betydelige psykiske tilleggsproblemer. Ungdommen bor i et behandlingshjem i 9-12 måneder, og målet for behandlingen er at ungdommen skal kunne bo hjemme og ha gode relasjoner til familie og venner, drive med positive fritidsaktiviteter og trives på skolen.

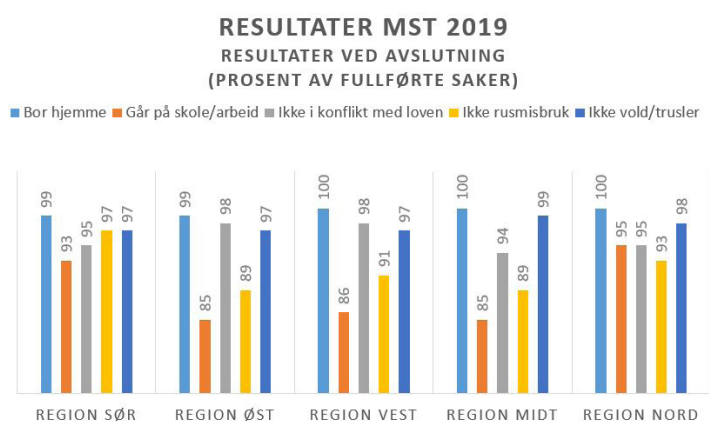
TFCO er organisert som statlig barneverninstitusjon i Bufetat region Øst og Sør. TFCO tilbys til kommuner i disse regionene. Teamet i Region Sør har totalt behandlet 16 saker siden oppstart i januar 2015. Teamet i Region Øst ble startet i 2009 og har per 2019 behandlet 56 ungdom og familier.

LBR: NUBU har i 2019 fortsatt samarbeidet med Region Øst og Vest om oppfølging av modell for familie- og nettverksarbeid i LBR-institusjonene og kvalitetssikring av LBR-behandlingen i samarbeid med konsulent/kvalitetssikrer.

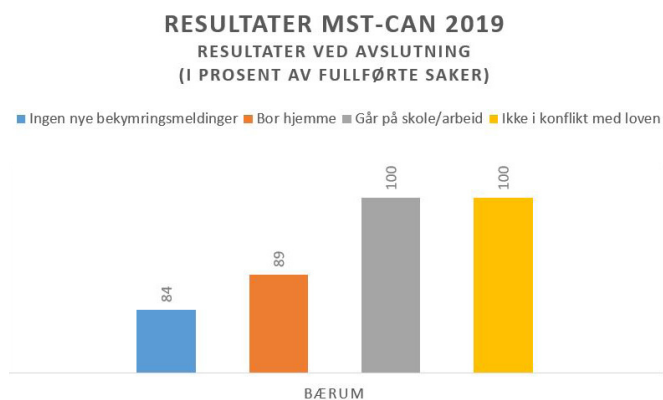
Tjenestestøtte og implementering

Resultater og tabelloversikt

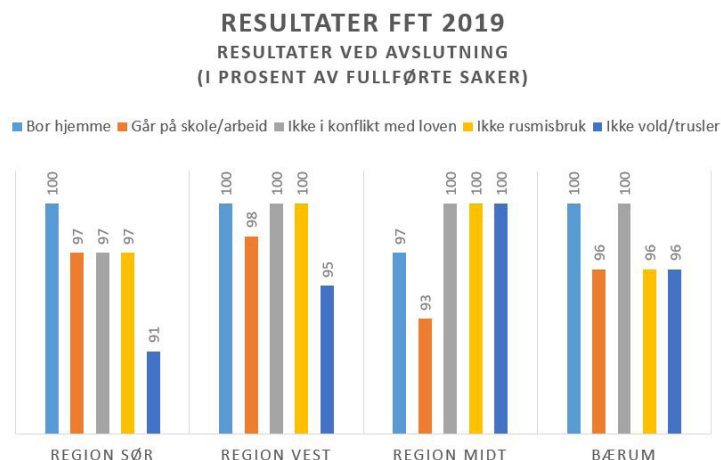
RESULTATER MST

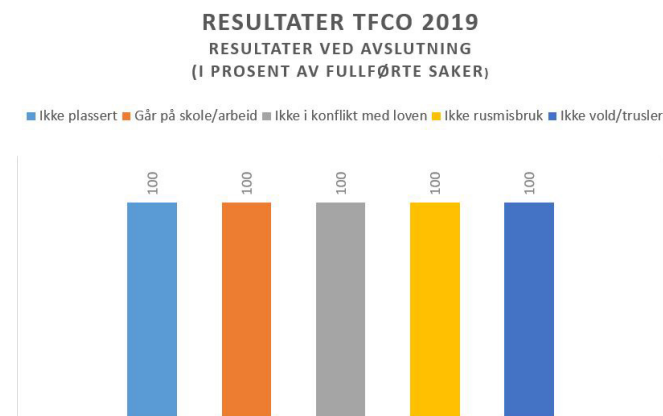
RESULTATER MST-CAN

RESULTATER FFT

RESULTATER TFCO

PMTO

I 2019 ble det registrert totalt 2816 registrerte saker på Amelia. Dette er en økning på 32% fra 2018.

Status saker	Antall PMTO	Antall TIBIR
Påbegynte/pågående	847	258
Avsluttet uten samtykke til registrering	288	215
Avsluttet med samtykke til registrering	594	450
Totalt antall	1732*	1084

Tall fra Amelia. *Av disse er 462 behandlinger påbegynt før 2019 og fortsatt pågående ved årsskiftet, 385 behandlinger er påbegynt i 2019, og fortsatt pågående ved årsskiftet, og 885 er avsluttede behandlinger i 2019.

Foreldrerapporterte mål på atferdsproblemer før og etter PMTO-behandling

Eyberg Child Behavior Inventory (ECBI) er en del av en mer omfattende kartlegging for å vurdere om familien skal motta PMTO-behandling, og brukes igjen ved avslutning for å vurdere resultatet av behandlingen. Behandlingen er primært ment for familier som skårer i klinisk område på ECBI.

Av de 599 familiene hadde 94% (558) brukt ECBI for å kartlegge problembelastning ved oppstart av behandling. Blant disse skåret 95%(532) i målgruppen for behandling. Totalt hadde 368 også registrert ECBI ved avslutning.

I familiene hvor ECBI ble registrert før og etter behandling (368) skåret 4% (15) i normalområde ved oppstart, 15% (54) i subklinisk område og 81% (299) i klinisk område.

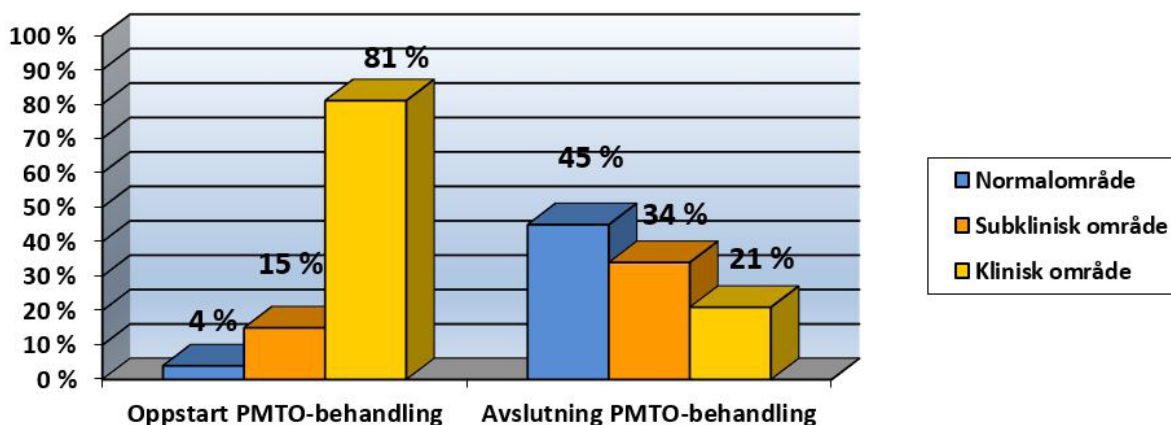
Ved avslutning skåret totalt 45% i normalområde (166), 34% (125) i subklinisk område og 21% (77) fortsatt i klinisk område ved avslutning av behandlingen (se figur 1).

Veiledning i barnehage eller skole

I 51% av individuelle PMTO-behandlinger (404 besvarelser) ble det kartlagt om barnehage- eller skolepersonell også hadde behov for veiledning. Det var 21% som hadde behov. Av disse fikk 81% PMTO- skoleveiledning, TIBIR-konsultasjon eller annen veiledning i barnehage eller skole.

Involvering av barnet i PMTO-behandling

I 422 (84,06%) av 502 individuelle PMTO-behandlingene var barnet med i timen som en del av kartleggingen ved oppstart av behandling (strukturert spillopp-gave). I 10% av tilfellene gjennomførte man også den strukturerte observasjonsoppgaven for å evaluere resultatet ved avslutning av behandling. I 145 (28.88%) av sakene var barnet også involvert i behandlingen utover dette. Fra november 2019 er det laget nye retningslinjer for å sikre barnets brukemedvirkning og at barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon om behandlingen. Barnet skal inviteres inn i minimum tre møter: ved oppstart, underveis i forløpet og ved avslutning av behandlingen.

Tjenestestøtte og implementering

Foreldre og terapeuters fornøydhhet med tilbudet og resultatene av PMTO-behandling

Foreldre

Det er registrert svar på brukerfornøydhhet hos foreldrene i 359 behandlinger. Over 98,60% av foreldrene er veldig godt eller godt fornøyd med behandlingen, mens under 2% er noe eller ikke fornøyd.

FORELDRENES FORNØYDHET MED PMTO

Foreldrenes fornøydhhet	n	%	N
Noe fornøyd	3	1,6 %	184
Godt fornøyd	51	27,7 %	184
Veldig godt fornøyd	130	70,7 %	184

PMTO-terapeuter

Det er registrert svar på brukerfornøydhhet hos terapeuter i 427 behandlinger. Over 84,07% er veldig godt eller godt fornøyd med resultatet av behandlingen, 12,41% er noe fornøyd, 2,81% lite fornøyd og under 0,70% ikke fornøyd.

TERAPEUTENS FORNØYDHET MED PMTO

Terapeutens fornøydhhet	n	%	N
Ikke fornøyd	2	0,8 %	255
Lite fornøyd	8	3,1 %	255
Noe fornøyd	38	14,9 %	255
Godt fornøyd	107	42,0 %	255
Veldig godt fornøyd	100	39,2 %	255

Foredrer rapporterte mål på atferdsproblemer før og etter TIBIR-foredrerådgivning

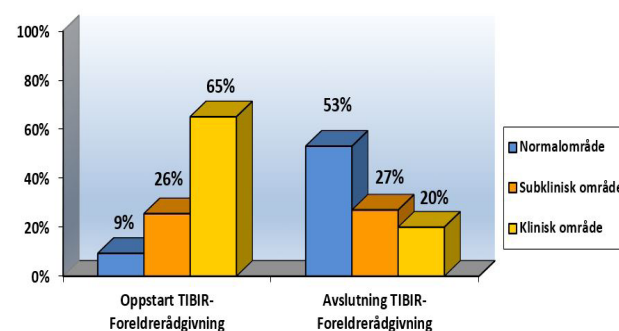
ECBI brukes sammen med en kartleggingssamtale for å vurdere om familien skal motta kortvarig foredrerådgivning, og igjen ved avslutning for å vurdere resultatet av tiltaket. Foredrerådgivning er primært ment for familier som skårer i subklinisk område på ECBI.

Av de 400 familiene som er registrert med samtykke fra familien hadde 93,60% (362) blitt kartlagt med ECBI ved oppstart av rådgivningen. Blant disse skåret 90% (325) i målgruppen. Totalt hadde 266 også registrert ECBI ved avslutning.

Blant familiene hvor det var registrert ECBI før og etter rådgivning (266) skåret 9,30% (25) i normalområde, 25,50% (68) i subklinisk område og 65% (173) i klinisk område ved oppstart.

Ved avslutning skåret totalt 53% i normalområde (140), 27% (72) i subklinisk område og 20% (54) fortsatt i klinisk område (se figur 2). Med tanke på at det er vanskelig å oppnå gode resultater på forebyggende intervensjoner, er også dette svært gode resultater.

PROSENTVIS FORDELING AV RISIKONIVÅ MÅLT MED ECBI FØR OG ETTER TIBIR-FOREDRERÅDGIVNING

Foreldre og foreldrerådgiveres fornøydhets med tilbudet og resultatene av TIBIR-foreldrerådgivning

Foreldre

Det er registrert svar på brukerfornøydhets hos foreldrene i 240 rådgivninger. 96 % av foreldrene er veldig godt eller godt fornøyd med rådgivningen, mens under 4% er noe fornøyd.

FORELDRES FORNØYDHET MED TIBIR-FORELDRERÅDGIVNING

Foreldrenes fornøydhets	n	%	N
Noe fornøyd	9	3,8 %	240
Godt fornøyd	91	38,0 %	240
Veldig godt fornøyd	140	58,3 %	240

TIBIR-foreldrerådgivere

Det er registrert svar på brukerfornøydhets hos foreldrerådgivere i 279 rådgivninger. 77,51 % er veldig godt eller godt fornøyd med tilbudet og resultatene av behandlingen, over 18% er noe fornøyd, 3,23% lite fornøyd og under 1% ikke fornøyd.

TIBIR-FORELDRERÅDGIVERENS FORNØYDHET

Terapeutens fornøydhets	n	%	N
Ikke fornøyd	2	0,8 %	279
Lite fornøyd	9	3,2 %	279
Noe fornøyd	52	18,6 %	279
Godt fornøyd	120	43,1 %	279
Veldig godt fornøyd	96	34,4 %	279

Tjenestestøtte og implementering

Kvalitetssikring av tiltak

PMTO og TIBIR: Kvalitet i opplæringen, veiledningen knyttet til denne og vedlikeholdsveiledning etter sertifisering/opplæring er sentralt for å ivareta den metodeintegritet som forutsettes i evidensbaserte metoder som PMTO og TIBIR.

PMTO-terapeuter går etter sertifisering inn i toårige fordypningsveiledningsgrupper over åtte dager i de fem helseregionene. Etter endt fordypningsveiledning, gis de sertifiserte terapeutene vedlikeholdsveiledning minst tre dager per år. Det er til sammen 64 veiledningsgrupper for kvalitetssikring av PMTO-terapeuter.

Utøvere i intervensjonene TIBIR-Foreldrerådgivning, TIBIR-Konsultasjon, og TIBIR-Sosial ferdighetstrening mottar også veiledning under og etter endt opplæring. Det er til sammen 98 veiledningsgrupper for kvalitetssikring av TIBIR-utøvere.

Amelia, et nettbasert informasjons- og kvalitetssikringssystem: Arbeidet med å utvikle kvalitetssikrings- og rapporteringssystemet Amelia (tidligere pmto.no) er videreført i 2019.

Målsettingen med systemet er todelt: 1) å kvalitetssikre og gi implementeringsstøtte til utøvelsen av intervensjonene, og 2) å gi informasjon til befolkningen, her spesielt foreldre med barn i aldersgruppen 3 til 12 år, informasjon om PMTO og TIBIR via en nettside (www.pmto.no).

Systemet ble påbegynt i 2012, og er fortsatt under utvikling. Det kan brukes til å laste ned materiell til bruk i intervensjonene, administrere opplæringer og veiledninger, registrere saker med det foreldrerapporterte måleinstrumentet ECBI, samt problembelastning i skole- og barnehagekontekst (Sutter-Eyberg Child Behavior Inventory) hvor respondentene er skole/barnehagepersonell. I tillegg kan det registreres brukerfornøydhets hos foreldre og utøvere, samt ta ut enkle rapporter om implementeringsaktiviteter på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå om PMTO og TIBIR. TIBIR-koordinatorene har tilgang til egen rolle i systemet, hvor de kan rapportere på og ta ut enkle rapporter

om implementeringsaktiviteter i sin kommune.

Amelia brukes av alle som jobber med eller er under opplæring i PMTO/TIBIR. Ved utgangen av 2019 var det registrert 1433 brukere. Basert på tidligere oppgitte tall er 1334 av disse praktiserende utøvere, og det resterende er administrativt personell.

PALS: PALS-mentorene har gjennomført vedlikeholdsveiledning i 10 veiledningsgrupper med PALS-veiledere (30 veiledningsdager) som en del av vedlikeholdsarbeidet med modellen. Det er også gjennomført et fagseminar for 40 av PALS-veilederne i forkant av PALS-konferansen som en del av vedlikeholdsarbeidet med modellen.

MST, FFT, TFCO og MST-CAN: Primula er en nettbasert kvalitetssikringsdatabase som er obligatorisk for alle som arbeider med NUBUs ungdomsprogrammer. Drift, oppfølging og videreutvikling av Primula er et viktig kvalitetssikringstiltak i seg selv. Formålet med databasen er å kvalitetssikre teamenes arbeid med metodene og gi tilbakemelding som benyttes til å styrke metodeutøvelsen. NUBU og metodekonsulentene følger kontinuerlig opp at alle benytter databasen og ajourfører data regelmessig. Alle merkantilt ansatte (kvalitetssikrere/intervjuere), veiledere, konsulenter og metodeansvarlige innenfor metodene MST, FFT, TFCO og MST-CAN er aktive brukere. Terapeuter er innregistrert, men har ikke tilgang til databasen.

Primula er bygd opp slik at det tilrettelegger for gode rutiner og høy kvalitet på registrering av kvalitetssikringsdata, blant annet via påminnelser til brukerne og monitoreringsrapporter som benyttes systematisk i oppfølgingen av intervjuere og veiledere. Resultatdata for ungdommen og familien registreres både ved inntak til behandling, ved avslutning, og 6, 12 og 18 måneder etter avsluttet behandling.

Resultatene evalueres og formidles tilbake til team og vertssorganisasjon (Bufetat-region eller kommunal vertssorganisasjon) hver fjerde måned (Programevaluering), sammen med vurdering av hvorvidt den organisatoriske tilretteleggingen for metodene er adekvat, og behov for eventuelle tiltak på teamnivå eller organisatorisk nivå.

Opplæring i ny intervensjon: 14 PMTO-terapeuter fra syv TIBIR kommuner fikk opplæring i «Støtte til mestring» ved NUBU i desember 2019. Her sammen med prosjektgruppa til «Støtte til mestring» ved NUBU.

«Støtte til mestring»

Med utvidelsen «Støtte til mestring» vil engstelige og triste barn, samt familier som strever med den daglige omsorgen bli inkludert i forebyggingsprogrammet TIBIR.

14 PMTO-terapeuter fra syv TIBIR-kommuner deltok på opplæring i desember 2019 i den nye forebyggingsintervensjonen «Støtte til mestring», utviklet av avdeling barn og forskningsavdelingen ved NUBU.

Det er TIBIR-kommunene Brønnøy, Trondheim, Molde, Haugesund, Ringerike, Moss og Lørenskog som deltar i piloteringen av det nye tiltaket. PMTO-terapeutene som fikk opplæring jobber i kommunalt barnevern, helsetjeneste og PP-tjeneste.

Den nye forebyggingsintervensjonen er rettet mot familier som har barn som viser engstelse, tristhet eller samarbeidsvansker, og foreldre som trenger ekstra støtte i sin foreldrerolle. Terapeutene skal i 2020 delta i en forskningsstudie ledet av Truls Tømmerås ved NUBU.

Med utvidelsen «Støtte til mestring» vil engstelige og triste barn, samt familier som strever med den daglige omsorgen bli inkludert i forebyggingsprogrammet TIBIR. Nye og tilpassede komponenter som skal favne hele målgruppen inkluderer:

- Øke foreldres sensitivitet og responsivitet
- Hjelp foreldre til å regulere egne emosjoner og fungere som sine barns emosjonsveiledere
- Trene foreldre til å støtte sine barn i å mestre sin engstelse, tristhet og sinne
- Sikre familien en forutsigbar hverdag med daglige rutiner og tilpasset oppfølging

Målsetningen i dette forsknings- og utviklingsarbeidet på NUBU er å utvikle et fleksibelt forebyggende foreldreveiledningstiltak tilknyttet Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR). Det nye tiltaket, Støtte til mestring, skal være fleksibelt i bred forstand:

Det retter seg mot flere målgrupper; familier med barn som viser symptomer på tristhet, engstelse og atferdsvansker og familier med utfordringer knyttet til omsorg, det skal brukes forebyggende på tvers av alder og risikonivå og det skal tilpasses bruk i relevante kommunale tjenester. Hensikten er å samle flere kommunale innsatser i ett program for å styrke og samordne kommuners forebyggende innsatser for sårbare barn og familier.

Prosjektet er et samarbeid mellom forskere og klinikere på NUBU, og utvalgte TIBIR-kommuner.

Prosjektgruppen ved NUBU: Det er Truls Tømmerås (t.v.), forsker ved NUBU, som skal lede studien av Støtte til mestring i 2020. Her sammen med (f.h.) Line Ragna Aakre Karlsson, forskningskoordinator, Hanne Laland, spesialkonsulent, Elisabeth Askeland, fri fagstilling, Sissel Torsvik, regionkoordinator Øst, og Anett Apeland, fagdirektør avdeling barn, NUBU. (Maria Begöna Gomez, regionkoordinator Øst, NUBU, inngår også i prosjektgruppen, men var ikke tilstede da bildet ble tatt.)

Formidling og informasjonsarbeid

NUBU publiserer flere artikler og bokkapitler i norske tidsskrifter og bøker rettet mot ulike faggrupper—lærere, barnevernansatte, ansatte i kommune administrasjon, og klinikere i BUP.

Vårt populærvitenskapelige tidsskrift KONTEKSTonline nådde ut til enda flere lesere i 2019.

NUBU bidrar også aktivt med presentasjoner og forelesninger på ulike seminarer og konferanser for praktikere, klinikere og andre fagfolk som arbeider med barn, unge og familier.

«I gjennomsnitt viser en elev i hver klasse tegn til skolevegring. Tidlig intervensjon er grunnleggende for å bryte prosessene bak skolevegringen. Like viktig er å forebygge skolefravær og skolevegring.»

Havik, T. (2019) Hvordan forebygge skolevegring? KONTEKSTonline 4, ISSN 2535-4825.

I 2019 deltok NUBU på flere formidlingsarenaer: Forskningsdagene 2019, PALS-konferansen, NUBU-konferansen og via tidsskriftet vårt KONTEKSTonline.

Formidling og informasjonsarbeid

Formidling til praksisfeltet

I anledning Forskningsdagene 2019 inviterte NUBU til en gratis og innholdsrik fagdag på Litteraturhuset 18. september: Bærekraftig utvikling – Hva innebærer dette for barns oppvekstmiljø? Hva betyr dette i hjem, skole, barnehage, lokalsamfunn og for fritidsmuligheter? Og hvordan skaper vi gode oppvekstvilkår i barnehagen, skolen og familien?

Ivar Frønes, seniorforsker ved NUBU, innledet og avsluttet fagdagen. Frønes snakket om hva bærekraftig oppvekstmiljø innebærer for moderne barns oppvekst: Det moderne kunnskapssamfunnet er et mulighetssamfunn så vel som et risikosamfunn. Bærekraftige utviklingsbetingelser skal sikre alle barn den grunnleggende rettighet de har ut fra barnekonvensjonen: å utvikle barnets personlighet, talenter og psykiske og fysiske evner så langt det er mulig.

Foreleserne viste hvordan tiltak kan settes i verk for å motvirke risikoutvikling, i skole, barnehage og familie. Det grunnleggende budskapet i alle bidragene var behovet for kunnskap: kunnskap om hvordan risikoprosesser utvikles, om hvordan de kan motvirkes, og om hvordan tiltak og

politikk faktisk virker.

NUBU holdt følgende presentasjoner:

- Å sikre bærekraftige oppvekstmiljø: Tiltak rettet mot barn, unge og familier – Anett Apeland og Kristine Amlund Hagen
- Bærekraftig oppvekstmiljø: Hvorfor og hvordan? – Mari-Anne Sørli og Anne Arnesen
- Å sikre bærekraftige miljø: Hvordan forstå og bekjempe negative prosesser og mobbing – Thormod Iidsøe og Frode Heiestad

Vi har også publisert artikler i «open access» format, slik at disse har blitt tilgjengelig for alle. I tillegg har vi artikler publisert i KONTEKSTonline, gratis tilgjengelig på nett, samt bidratt med artikler i tidsskrift for Norges barnevern, Forebygging.no, Ungsinn, Psyktest barn og forskning.no.

Totalt antall har NUBU i 2019 gjennomført 159 kurs, herunder undervisning, opplæring og tjenestestøtte.

Kristine Amlund Hagen snakket om tiltak rettet mot barn, unge og familie.

Frode Heiestad holdt foredrag om hvordan forstå og bekjempe negative prosesser og mobbing.

«Moderne utenforskap henger sammen med samfunnsutviklingen. Om høyterskelsamfunnet og sammensmeltingen av muligheter og krav i samfunnet.» Ivar Frønes om moderne utenforskap i sitt avslutningsforedrag under NUBU-konferansen 2019.

NUBU-konferansen 2019

I 2019 arrangerte NUBU NUBU-konferansen 2019 (tidligere kalt Nasjonal fagkonferanse).

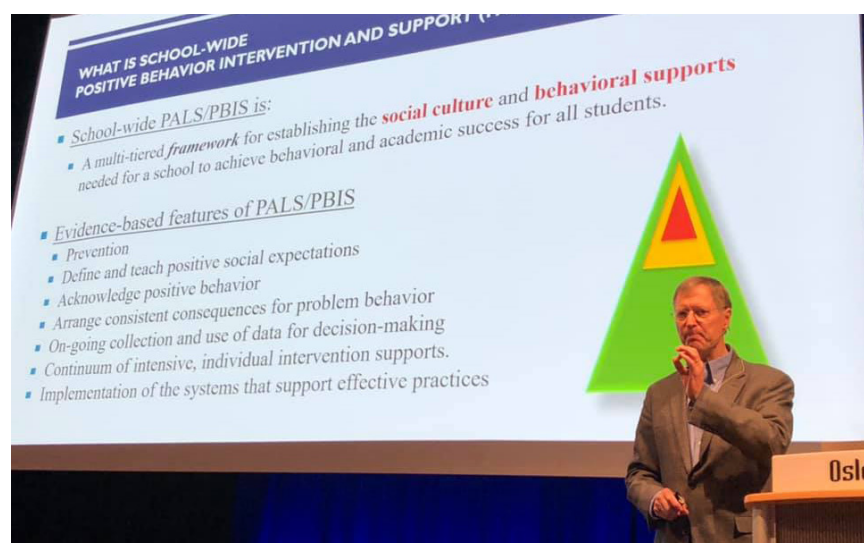
Tittelen på årets konferanse var «Mangfold og inkludering - Flere veier til bedre psykisk helse hos barn og unge.» Årets konferanse tok for seg temaet utenforskap for barn og unge, hvilke tiltak finnes eller bør iverksettes for å møte utfordringene og fremme bedre psykisk helse hos barn og unge.

Barneombudet, Inga Bejer Engh åpnet konferansen, og Camilla Stoltenberg, (Folkehelseinstituttet), holdt åpningsforedraget om kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner. Årets keynote speakers var Tracy Vaillancourt, (University of Ottawa), og Eli Lebowitz, (Yale University). I tillegg ble det avholdt parallellseminarer rettet mot blant annet temaene, fattigdom, alvorlige psykisk helseproblemer hos ungdom, vold og omsorgssvikt og gjengproblematikk.

Konferansen hadde drøye 400 deltakere. Konferansen 2019 ble også strømmet for å gi flest mulig anledningen til å få med seg programmet. Key-note og plenumsforelesningene, samt utvalgte parallellsesjoner ble filmet, og det er opprettet et videoarkiv med forelesningene. Videoarkivet er tilgjengelig via nubu.no og nubukonferansen.no.

NUBU-konferansen 2019 ble filmet og opptakene kan sees på www.video.nubu.no.

Rob Horner (University of Oregon) var keynote speaker under PALS-konferansen 2019.

PALS-konferansen 2019

Pals-konferansen ble holdt 12.-13.september i Oslo og samlet over 650 deltakere, hovedsakelig lærere, skoleledere og andre fagpersoner som jobber for et positivt læringsmiljø i skolen.

Utvikling og opplevelse av mestring i skolen har stor påvirkning på livskvaliteten til barn og unge. PALS-konferansen hadde derfor som tema «Livsmestring – hva skal til?»

Konferansen fokuserer på hvordan ulike innsatser i skolen kan integreres og sørge for at alle elever opplever mestring og inkludering.

Hovedforelesere var Rob Horner (University of Oregon), Terje Ogden (NUBU), Pål Roland (Universitetet i Stavanger) og Henrik Syse (PRIO, Institutt for fredsforskning).

Formidling og informasjonsarbeid

Forskningsartikler

Under har vi trukket frem et par av de viktigste funnene fra forskningen på NUBU i 2019. En fullstendig oversikt over publikasjonslisten 2019 er vedlagt bak i årsrapporten.

Vellykket implementering av PMTO i Norge gjennom 20 år

Studien er foretatt av NUBU i samarbeid dr. Marion Forgatch, en av metodeutviklerne til PMTO. Resultatene viser at selv om metoden er spredd til mange tjenester, mangfoldet i terapeutenes utdannelsesbakgrunn har økt og det har vært et skifte i rekruttering fra spesialisttjenestene til kommunale hjelpetjenester, opprettholdes det en vedvarende høy trofasthet til metoden (metodeintegritet) gjennom syv generasjoner med PMTO-terapeuter. Formålet med denne studien var å vurdere sentrale implementeringsutfall av overføringen av PMTO fra metodeutviklerne i USA til en nasjonal implementering i stor skala i Norge.

Den grundige kvalitetssikringen av metoden og departementenes vilje til å forplikte seg til en langsiktig implementeringsplan har vært viktige premisser for de positive implementeringsutfallene. En annen suksessfaktor har vært opprettelsen av et nasjonalt implementeringsteam, bestående av et sentralt team og fem regionale team som kontinuerlig arbeider med rekruttering og opplæring av terapeuter, veiledere og undervisere, samt kvalitetssikrer implementeringen i alle regioner.

Askeland, E., Forgatch, M. S., Apeland, A., Reer, M. & Grønlie, A. A. (2019) Scaling up an Empirically Supported Intervention with Long-Term Outcomes: the Nationwide Implementation of GenerationPMTO in Norway. *Prevention Science*. (Open access.)

Foreldrerådgivning kan gi mindre angst og depresjon hos barn med atferdsvansker

Forskning tyder på at en del barn som viser atferdsvansker også sliter med symptomer på angst og depresjon i tillegg til at de viser lav sosial kompetanse. Derfor er det ekstra viktig at barn som viser tegn til atferdsvansker får hjelp tidlig, før de utvikler seg til å bli fastlåste og mer alvorlige problemer.

Denne studien undersøkte i hvilken grad PMTO og TIBIR foreldrerådgivning kan hjelpe barn med atferdsvansker. Resultatene viste at begge variantene reduserte atferdsvansker og økte den sosiale kompetansen hos barna som deltok. TIBIR foreldrerådgivning reduserte i tillegg depresjon og angst hos barna.

I denne studien deltok 137 familier som mottok PMTO behandling, og 216 familier som fikk TIBIR. Resultatene ble sammenlignet med en kontrollgruppe som fikk en annen type hjelp.

Årsaken til at metodene jevnt over viste god effekt på reduserte atferdsvansker og økt sosial kompetanse, skyldes sannsynligvis at metodene består av komponenter som brukes i behandling av både atferdsvansker og angst eller depresjon. Eksempler på dette er problemløsning, positivt samspill, og endring av negative tankemønstre.

Hukkelberg, S., Tømmerås, T., & Ogden, T. (2019). Parent training: Effects beyond conduct problems. *Children and Youth Services Review*, 100, 405-414.

«En effektiv og vellykket implementering er en nødvendig forutsetning for å oppnå positive resultater av en behandling, også for familier med barn med atferdsvansker.»
 Elisabeth Askeland, Utviklingsavdeling barn NUBU.

KONTEKSTonline

Videreutviklingen av vårt populærvitenskapelige tidsskrift KONTEKSTonline fortsatt i 2019.

Tidsskriftet formidler kunnskap om ny forskning, nye former for praksis, om politiske tiltak og strategier, og om samspillet mellom disse. Hver utgave inneholder artikler, refleksjoner, intervjuer med fagfolk eller forskere og lettfattelige kortversjoner av forskningsartikler.

KONTEKSTonline kommer ut to ganger i året, 1.mars og 1.oktober.

Her er et utvalg av artiklene fra KONTEKSTonline 2019.

KONTEKSTonline

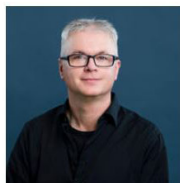
Utgave
Et tidsskrift fra

[Alle artikler](#) [Alle utgaver](#) [Om tidsskriftet](#) [Skriv for oss](#) [Motta KONTEKSTonline](#)

Er mobbing traumatiserende?

Artikkel

Hensikten med denne artikkelen er å betrakte mobbing blant barn og unge i et traumeperspektiv. Kan mobbing være traumatisk? Og hva betyr det for forståelse av mobbing og for tiltak?

Thormod Idsø
Forsker I, konstituert
forskningsdirektor
ved NUBU

Publisert 1. oktober 2019
KONTEKSTonline nr. Utgave 4 - 2019
ISSN NR 2535-4825

Del artikkelen

Skriv ut artikkelen

Last ned som PDF

KONTEKSTonline

Et tids

[Alle artikler](#) [Alle utgaver](#) [Om tidsskriftet](#) [Skriv for oss](#) [Motta KONTEKSTonline](#)

Guttas Campus

Artikkel

Guttas Campus gir en beskrivelse av et nytt prosjekt i kampen mot frafall i skolen; et to ukers opphold ved en intensiv læringscamp. Guttas Campus er planlagt gjentatt i 2019, hvor det også planlegges en forskningsbasert evaluering av prosjektet.

KONTEKSTonline

Utgave 3 - 1. mars 2019
Et tidsskrift fra NUBU ISSN 2535-4825

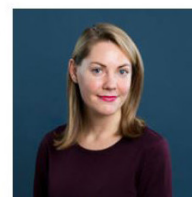
[Alle artikler](#) [Alle utgaver](#) [Om tidsskriftet](#) [Skriv for oss](#) [Motta KONTEKSTonline](#) [Søk](#)

Mandes drøm

Kulturforskjeller i barneoppdragelse

Intervju

«Barnevernet tar barna om du gjør en liten ting feil». Det fikk Mande høre av bekjente da hun kom til Norge. PMTO-kurs ble et sted å få svar på spørsmål om både barnevern og om måter å oppdra barn på i Norge. Og hun fikk inspirasjon til en ny drøm.

Kristin Horn Talgo
Kommunikasjons- og
administrasjonsrådgiver
ved NUBU

Sissel Torsvik
Regionkoordinator Øst
ved Bufetat region
øst/NUBU

NUBU i mediene

NUBU og våre forskningsbaserte tiltak og programmer er jevnlig omtalt i mediene.

Her er noen av årets saker i aviser, radio og tidsskrifter.

Tiltak mot utenforskap finnes, men tas ikke i bruk

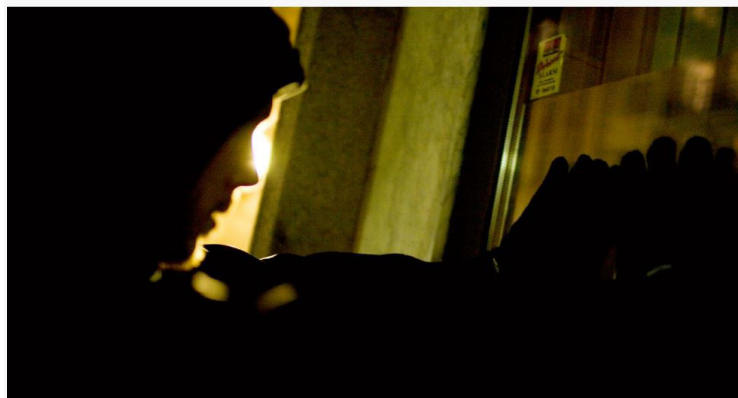
«Forebygging er viktig, men ikke tilstrekkelig. Vi befinner oss i en situasjon der konkrete virkemidler finnes, men ikke nødvendigvis tas i bruk», uttalte forskere ved NUBU i en kronikk i Aftenposten.

Kronikken var en respons på de mange sakene som har vært omtalt i mediene, deriblant Aftenposten, om ungdomskriminalitet. Sakene har særlig tatt for seg utviklingen i Oslo.

Forskere: Tiltak mot utenforskap finnes, men tas ikke i bruk

Forebygging er viktig, men ikke tilstrekkelig.

DEBATT

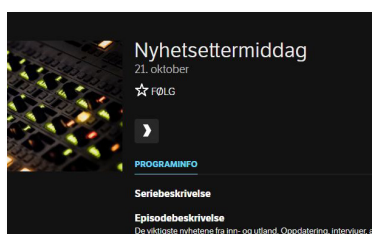

Kristine Amlund Hagen, Agathe Backer-Grøndahl, Thormod Idsøe, Asgeir Rørhus Olseth og Ivar Frønes, NUBU, skrev i kronikken at konkrete tiltak for ungdom som begår kriminalitet og unge mennesker som ender i utenforskap finnes, men tas ikke i bruk.

Sosiale medier

NUBU deler jevnlig saker fra sine egne nettsider, KONTEKSTonline, metoder, arrangementer og foredrag, og aktuelle saker fra fagfeltet. Saken som fikk best treff i 2019 var om en studie på TIBIR foreldrerådgivning. Studien viste at selv om målet med tiltaket er å redusere atferdsvansker hos barnet, så får også foreldrene det bedre. Mye tyder på at ikke bare barna, men hele familien kan tjene på at forebyggende tiltak blir satt inn tidlig. Saken nådde 12 138 personer via Facebook.

NUBU sin Facebook-side har 2 179 følgere og 832 følgere på Twitter.

Tiltak mot ungdomskriminalitet

I oktober 2019 var det 11 voldshendelser på én helg. Mange av de pågrepne var 16 år. Kristine Amlund Hagen, daværende forskningsdirektør ved NUBU, ble intervjuet av NRK Nyhetsettermiddag om hvilke tiltak mot ungdomskriminalitet som finnes. Hun nevnte særlig MST (Multisystemisk terapi). Hagen påpekte at tiltaket handler mye om god, treffsikker kartlegging, støtte familiens samhold og kommunikasjon, samt hjelp til å komme ut av fastlåste mønstre.

– Å la barn gå om igjen er ren idioti

Utdanningsnytt viste i en artikkel til Danmark hvor det er mulig, i de tilfeller hvor både elev og foresatte ønsker det, å la barn gå et skoleår om igjen. – Å gå om igjen er ikke et tiltak vi anbefaler, sier Terje Ogden, seniorforsker NUBU og medlem av Stoltenberg-utvalget, til Utdanningsnytt. Stoltenberg-utvalget kom ut med en rapport i 2019 som så på kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner. – Jeg har ikke sett noen forskning som støtter en slik praksis, sa Ogden.

NOU Norges offentlige utredninger 2019:3

Nye sjanser – bedre læring

Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp

Kan fleksibel skolestart hjelpe gutter på skolen?

4. februar 2019 ble utredningen «Nye sjanser – bedre læring» (NOU 2019:3) levert til kunnskapsministeren. Fem av utvalgets medlemmer, deriblant Terje Ogden ved NUBU, anbefaler at fleksibel skolestart skal utredes videre.

Ekspertutvalget bak rapporten har sett på årsaker til kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp, samt hvilke tiltak som kan settes inn for å utjevne disse forskjellene.

På NRK Ytring skriver medlemmene som støtter fleksibel skolestart at det er systematiske ulikheter mellom jenter og gutter allerede i tidlig barneårene, og at fleksibel skolestart kan være et virkemiddel for å utjevne kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og videre utdanningsløp.

Medieoppslag 2019

NUBU	40
FFT	7
MST	40
PALS	57
PMTO	30
TIBIR	9
Totalt	183

OSLO Arbeid for deg med i Oslo **DIN BYDEL** **DEBATT**

— Ofte er det slik at det finnes ubehandlede traumer om psykisk lidelse blant andre i familien, sier assisterende fagdirektør **Nina Tollefsen** ved NUBU.

— Å fjerne risikofaktorer og i stedet sette inn positive tiltak i disse familiene er viktig. Å falle ut av skoleløpet er den største risikofaktoren for rus og utenforskap. Et tett samarbeid mellom skole og hjem er veldig viktig, mener Tollefsen.

Unge kriminelle gjengangere

18. mars 2019 var det innspillsmøte i rådhuset om hvordan Oslo Kommune skal håndtere ungdom som begår gjentatt kriminalitet. NUBU var tilstede ved Nina Tollefsen, assisterende fagdirektør utviklingsavdeling ungdom. Lokalavisa Vårt Oslo skrev om møtet.

– Nærmiljøfaktorer som fattigdom, trangboddhet, høy grad av kriminalitet og tilgang på rusmidler kombinert med mangel på fritidstilbud, øker risikoen for marginalisering og utenforskap. Å få brutt opp negative nettverk, og igangsette eller øke tid i normale fritidsaktiviteter, er utfordrende og krever koordinert innsats fra mange, og er svært viktig for å lykkes, sa Tollefsen.

Forskning og utvikling

Forskningen ved NUBU foregår i intervensjons- eller tiltaksprosjekter, og i utviklingsprosjekter.

På denne måten legger vi til rette for å forbedre kunnskapsgrunnlaget for barns læring og utvikling, og styrker forbindelsen mellom forskning og praksis.

«Studier av forholdet mellom gener og miljø forteller at vi er hverken «født sånn eller blitt sånn» – vi utvikler oss i et komplekst samspill mellom våre genetiske profiler og sosiale miljø. Hvordan arter dette samspillet seg?»

Frønes, I. og Reichborn-Kjennerud, T. (2019). Født sånn eller blitt sånn? Det genetisk-sosiale samspill. *KONTEKSTonline*, 3. ISSN 2535-4825.

Forskning og utvikling

Forskningsoppgaver

Evaluerer av FFT (Funksjonell familierapi):

Datainnsamling ble avsluttet i januar 2019. Arbeidet med analyser av resultater er påbegynt og vil fortsette i 2020. Det arbeides også med å få koblet data fra offentlige registre for å undersøke eventuelle effekter på kriminalitet og plassering utenfor hjemmet. Data fra studien benyttes i to doktorgradsarbeider ved NUBU. (Asgeir Røyhus Olseth og Dagfinn Mørkrid Thøgersen).

Kunnskapsoverføring og bedre skoleprestasjoner for barn i risiko (KOB):

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd og har som mål å utvikle, ta i bruk og evaluere skolestøttetiltak for barn og familier i kommunale barnevernstjenester. I dette prosjektet samarbeider NUBU med forskere ved RBUP. Skolestøtten gis i hjemmet av ansatte i barnevernet som har mottatt opplæring i intervensjonen, Forsterket skolestøtte. Prosjektet har som mål å styrke skoleprestasjoner og forebygge senere skolefravall hos barn fra 1. til 7. klasse. Prosjektet bygger på en systematisk kunnskapsoppsummering av kjerneelementer og er utviklet i tett dialog med barnevernsansatte, skolepersonell og brukerrepresentanter. Prosjektet forløp som planlagt i 2019, med vekt på rekruttering av familier og innsamling av data. Rekruttering av familier avsluttes ved årsskifte 2019/2020. Flere artikler har blitt publisert internasjonalt.

MATCH-studien: Evalueringen av MATCH (Modular Approach to Therapy for Children with Anxiety, Depression, Trauma and Conduct Problems) pågår i samarbeid med barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker, programutvikleren John Weisz og amerikanske MATCH-konsulenter. NUBU har hovedansvaret for den norske forskningsstudien. Rekruttering av nye familier ble avsluttet i september 2019.

Skolemodellen PALS: NUBU har gjennomført to studier basert på data fra den avsluttede longitudinelle effektstudien av PALS-modellen. Den ene studien fokuserer på barn og deres foresatte som har vært henvist/i kontakt med barne- og ungdomspsykiatrien og/eller barnevernet, samt på sentrale hull i det eksisterende kunnskapsgrunnlaget om denne gruppen. Resultatene publiseres i tidsskriftet KONTEKSTonline.

Den andre studien er en empirisk analyse av utviklingen av kjønnsforskjeller i skolefaglige prestasjoner, sosiale ferdigheter og eksternalisering i løpet av grunnskolealderen.

Studien er en av svært få som har undersøkt hvordan kjønnsforskjeller utvikler seg over tid. Artikkelen er under vurdering for publisering.

Barns sosiale utvikling (BONDS): Barns sosiale utvikling er et longitudinelt forskningsprosjekt som startet opp i 2006 og som følger ca. 1100 barn og deres familier fra spedbarnsalder til ungdomsskolealder. Prosjektet samarbeider med forskere fra en rekke land og har flere nasjonale og internasjonale publikasjoner under utgivelse. I 2019 hadde Barns sosiale utvikling to NFR-finansierte prosjekter som omhandlet henholdsvis tidlig læring hos barn, og sosioøkonomisk status, læring og utvikling fra tidlig barnealder og inn i ungdomsalderen (SLEDE, se under).

BONDS-SLEDE: Forskningsprosjektet Barns sosiale utvikling fikk i 2018 en bevilgning fra FINNUT-programmet til NFR til prosjektet «Socioeconomic risk, learning and development from infancy through early adolescence» (SLEDE). Det overordnede målet med SLEDE er å fremskaffe kunnskap som kan benyttes til å forebygge sosiale, atferdsmessige og skolefaglige vansker blant barn og unge som er relatert til sosial bakgrunn. Prosjektet utnytter det omfattende datamaterialet som allerede foreligger, og gjennom denne siste bevilgningen vil det etter hvert finnes longitudinelle data fra barna var 6-måneder gamle og fram til de er 14 år.

Fokuset i SLEDE-prosjektet er å se på hvordan sosioøkonomisk status, i samspill med forhold knyttet til barnas familiesituasjon og erfaringer med barnehage og tidlig skolegang, har sammenheng med deres sosiale og skolefaglige trivsel og fungering i tidlige ungdomsår. Mens det samles inn spørreskjemadata fra barn, foreldre og lærere, vil prosjektet også benytte resultater fra nasjonale prøver i 5. og 8. klasse, samt registerdata om sosioøkonomiske forhold knyttet til familiens nabolag. I løpet av 2019 har alle sentrale godkjenninger blitt innhentet og vi har kommet godt i gang med innsamlingen av nye samtykker og data. Det har vært mye kontakt med prosjektets internasjonale samarbeidspartnere, og flere publikasjoner er under utarbeidelse.

Mestringskurs for ungdom (DU): Prosjektet er finansiert av FINNUT-programmet i Norges forskningsråd. Effektstudien ble publisert i BMC Psychiatry i mai 2019. Registerdata ble innhentet fra fylkeskommuner frem til høsten 2019. Prosjektet er nå avsluttet i samsvar med Norges forskningsråd sin sluttdato som var 1/10 2019. Registerdata analyseres og publiseres i løpet av våren 2020.

«KOPA-prosjektet bygger på en systematisk kunnskapsoppsummering av kjerneelementer og er utviklet i tett dialog med barnevernsansatte, skolepersonell og brukerrepresentanter. Prosjektet har som mål å styrke skoleprestasjoner og forebygge senere skolefravall hos barn fra 1. til 7. klasse.»

Nye forskningsoppgaver påbegynt 2019

Støtte til Mestring (Utvidet TIBIR: tidlig innsats for barn i risiko): Det arbeides med et stort utviklings- og forskningsarbeid i TIBIR.

Formålet er å inkludere nye brukergrupper i TIBIR i et nytt tiltak kalt Støtte til mestring. I første omgang gjelder dette barn som viser psykiske vansker i form av symptomer på engstelse og tristhet (angst og depresjon), og familier som har utfordringer i omsorgssituasjonen.

Dette utviklingsarbeidet er et samarbeidsprosjekt mellom forskningsavdelingen og utviklingsavdeling barn på NUBU. Flere forskere og klinikere jobber sammen med å skaffe og omsette ny forskningskunnskap til praksis.

Høsten 2019 testet NUBU ut Støtte til mestring i en pilot. I januar 2020 starter første runde i en serie av optimaliseringsstudier, randomiserte multipel baseline design, hvor vi skal utvikle tiltaket sammen med brukerne i norske kommuner, praktikere og deres klienter.

Denne kunnskapen skal brukes til å spesialtilpasse Støtte til mestring etter behov i norske tjenester for sårbare familier og barn, barnevern, helsestasjoner og i skolehelsetjenesten.

Den første studien er nå rettet mot aldersgruppen 6-9 år, men skal senere utvides til å gjelde aldersgruppen 3-12 år.

Som del av utviklingsarbeidet har NUBU utarbeidet en håndbok for intervensjonen til bruk i studien. Intervensjonen er rettet mot foreldre, og NUBU barn har prøvd ut intervensjonen klinisk høsten 2019 for tre familier.

Det er utviklet og gjennomført en 3 dagers opplæring for 14 PMTO-terapeuter fra 7 TIBIR-kommuner, alle regioner har med minst 2 deltagere.

PMTO-terapeutene som deltar er ansatt i PP-tjenesten, helsetjenesten eller barneverntjenesten i kommunene. Alle deltagerne vil få ukentlig veiledning fra NUBU barn.

NUBU samarbeider med professor Phil A. Fisher, Center on the Developing Child, Harvard University om utviklingen av nye komponenter for utvidelsen av målgruppen til TIBIR.

I forbindelse med besøk av Professor Tracy Vaillancourt fra Canada tilknyttet BONDS-prosjektet, kom Barneombudet til NUBU for å lære mer om hvordan mobbing påvirker barns helse. Fra venstre: Kjersti Botnan Larsen, Silje Hasle og Morten Hendis fra Barneombudet, Kristin Berg Nordahl, Ane Nærde og Thormod Idsøe fra NUBU, Tracy Vaillancourt, og Görel Bringedal, NUBU.

Forsknings- og utviklingssamarbeid – nasjonalt og internasjonalt

I FFT foregår evalueringen i samarbeid med FFT med teamene i Trondheim, Skien, Stavanger og Bærum.

Evalueringsstudien av MATCH (Modular Approach to Therapy for Children with Anxiety, Depression, or Conduct Problems) som hadde oppstart i januar 2016, har også pågått i 2019 også. Studien gjennomføres i samarbeid med John Weisz ved Harvard universitet og hans team med amerikanske konsulenter. I 2019 har NUBU hatt samarbeid med 4 BUPer (Øvre Romerike, Nord-Hordaland, Sentrum (Bergen) og Ytrebygda. Ved årsskifte var det 5 terapeuter som fortsatt har saker i studien.

Det europeiske PMTO-nettverket (Island, Danmark, Nederland og Norge) har i 2019 fått innvilget forsknings- og utviklingsmidler fra Nordplus til arbeid med å utvikle en forebyggende gruppeintervensjon for flyktninger i Europa – Strengthening Parenting Among Refugees in Europe (SPARE). Hovedansvaret for studien er knyttet til University of Iceland, men NUBU barn vil delta i utviklingen av håndbok og foreldremateriell, samt utprøving av intervensjonen i en foreldregruppe for flyktninger våren 2020.

Forskning og utvikling

Hvordan sikrer NUBU at barn blir hørt i forskning og tiltak?

I 2018 hadde alle landes PMTO-terapeuter et obligatorisk to-dagers etterutdanningsseminar hvor temaet var «involvering av barnet». I etterkant av dette seminaret er det i 2019 utarbeidet et kompendium som beskriver retningslinjer for obligatorisk involvering av barnet i alle PMTO-behandlinger. Kompendiet er tilgjengelig for alle PMTO-terapeuter gjennom databasen Amelia. Temaet på etterutdanningsseminaret i 2020 vil være en videreføring av temaet involvering av barnet, og særlig hvordan terapeutene kan arbeide med foreldre og barn sammen, samt sikre barnets brukermedvirkning. I tillegg til dette er det utarbeidet rutiner for å informere barnet om familiens deltakelse i PMTO-behandling, filmopptak underveis i behandlingen og registrering av aidentifiserte personopplysninger om behandlingen. Det er utarbeidet et eget informasjonsskriv til barn over 7 år om dette. PMTO-terapeutene rapporterer også på hvor mye de involverer barnet i PMTO-behandlingen.

I så å si alle våre forskningsprosjekter gjør vi systematisk innhenting av synspunkter fra barn og unge om hvordan de har det, hvordan de ser på situasjonen sin og hvordan de kommer overens med foreldrene sine, venner, lærere og/eller hjelpere (tjenesteutøvere).

I MATCH-studien ber vi barn og unge (og foreldre) om å svare på spørsmål om hvorvidt behandlingen de mottar, hjelper dem, under hele behandlingsforløpet.

I Støtte til Mestring prosjektet har vi, i utviklingen av tiltaket, foretatt kvalitative intervjuer av familier med mål om å gjøre tiltaket enda mer tilpasset og brukernyttig.

I KOBA-studien har unge brukerrepresentanter (fra Landsforeningen for barnevernsbarn og Forandringsfabrikken) deltatt i planleggingen av studien, gitt tilbakemeldinger på innholdet i intervensjonen og håndboken. Barna som deltar i studien blir bedt om svare på spørsmål om hvordan de har det og hvordan de opplever hjelpen de får fra barnevernet.

NUBU holder på med å innføre spørreskjemaet SDQ som inneholder spørsmål om hvordan ungdommen har det med hensyn til psykisk helse og venner m.m., og om ungdommen opplever at behandlingen har ført til bedring. I metodene MST, FFT og TFCO er dette ivarettatt på ulikt vis, blant annet ved at ungdommen involveres ved å høres på hvilke vansker vedkommende opplever å ha, og mål for behandlingen. Ungdommen blir også spurt om opplevelsen av behandlingen ved avslutning.

I forbindelse med etterlevelse av GDPR-forordningen har vi oppdatert og tilrettelagt samtykkeskjemaer for barn og unge.

MST har i de siste årene hatt sterkt fokus på å få ungdommens stemme og deltakelse inn i behandlingen og familiens endringsprosess. I hvilken grad ungdommen deltar, dokumenteres i de ukentlige behandlingsplanene som er utgangspunkt for veiledning og konsultasjon. Der dette er en utfordring, blir det gjenstand for diskusjon og problemløsning i teamet og med konsulenten. Som en del av sluttrapporten etter endt behandling, skal ungdommens erfaringer og synspunkter dokumenteres.

I 2019 ble det av NUBU tilrettelagt for en kvalitativ undersøkelse av ungdommers erfaringer med MST, som ble levert som hovedoppgave i psykologi ved Universitetet i Oslo. Alle ungdommene som ble intervjuet forteller at de har det bedre i dag enn ved oppstart av MST.

«Jeg likte vel egentlig måten de jobbet på. Jeg føler MST hører mer på ungdommen, hører deres meninger. (...) Jeg føler at MST er: hva er det **du** ønsker, hvordan er det **du** vil vi skal jobbe, hva er det **du** vil forbedre?»
Maiken, 16, en av seks ungdommer som ble intervjuet til hovedoppgaven ved UiO som undersøkte ungdommers opplevelse av MST.

Kristin B. Nordahl, Marit Reer og Anette A. Grønlie, NUBU, diskuterte implementering med Dean Fixsen, Global Implementation Initiative og National Implementation Research Network (NIRN) under Global Implementation Conference (GIC) 2019.

NUBU stilte med stand for å informere om NUBUs implementeringsvirksomhet under GIC 2019. Her ved tre fra administrasjonsavdelingen (f.v) Kristin Horn Talgø, Annika Mortensen og Thomas Åker-Furre.

Deltakelse i internasjonale nettverk for forskning og utvikling

NUBU inntar en aktiv rolle i det internasjonale nettverket av fagfolk og organisasjoner som arbeider med atferdsproblemer og sammensatte vansker blant barn og unge. Våre medarbeidere blir hyppig invitert til å bidra ved internasjonale fagkonferanser, og vi inviterer anerkjente fagfolk utenfra til våre egne konferanser.

Blant internasjonale fagkonferanser som er sentrale på vårt felt, inngår den årlige SPR-konferansen (Society for Prevention Research), APA-konferansen (American Psychological Association), Nordisk og global implementeringskonferanse og SRCD konferansen (Society of Research in Child Development), hvor NUBUs forskere regelmessig bidrar med presentasjoner og/eller poster.

NUBUs internasjonale – og nasjonale – orientering og resultater kan måles langs tre linjer. Internasjonale publikasjoner, deltakelse og presentasjoner på anerkjente internasjonale konferanser – og samarbeid knyttet til forsknings- og utviklingsarbeid på feltet.

- Samarbeidet med Oregon Social Learning Center (OSLC) og ISII (Implementing Science International Inc) er videreført for å opprettholde reliabel sertifiseringskompetanse i det norske sertifiseringsteamet og samarbeide om videre fagutvikling. Det norske sertifiseringsteamet består på landsbasis av til sammen 13 FIMP-reliable PMTO-sertifiserer.
- Samarbeidet med programutvikler professor John Weisz, Harvard University, professor Sarah Kate Bearman og assisterende professor Ana Ugueto, University of Texas om en utprøving av Modular Approach to Treatment for Children with Anxiety, Depression,

Trauma, or Conduct Problems (MATCH-ADTC), er videreført.

- NUBU har arrangert Europeisk PMTO-nettverk med lederne for PMTO i Nederland, Danmark, Island og Norge. Målsettingen er å videreføre et europeisk nettverk for PMTO, hvor man kan samarbeide om å opprettholde metodeintegritet, utveksle implementeringserfaringer og planlegge neste globale PMTO-konferanse.
- Gitt faglig støtte og veiledning til skoleutviklere i Sverige som ønsker å utvikle og tilpasse PALS-modellen i sine skoler for å fremme positiv atferd, læringsstøtte og samhandling i læringsmiljøet (PALS).
- Samarbeid med fagmiljøer i USA ved Universitetet i Oregon samt SW-PBIS miljøet ved Center for Educational Networking i Michigan
- NUBU har et aktivt samarbeid med MST Services relatert til implementering og utvikling av MST, MST-CAN og MST FIT. Ytterligere har man et månedlig samarbeid med alle MST Network partners i Europa relatert til drift og kvalitetssikring av metoden.
- NUBU har samarbeid med FFT LLC knyttet til implementeringen av FFT i Europa og i Norge.
- NUBU har et samarbeid med utviklerne av TFCO relatert til kvalitetssikring og sertifisering av TFCO-team i Norge.
- Nettverkssamarbeid med forskningsmiljøer i Norden, USA og Europa videreføres.

Årsregnskapet 2019

Styrets årsberetning og årsregnskap med noter er tilgjengelig som nedlastbar PDF på nubu.no

Her framkommer:

- Leders kommentar til årsregnskapet
- Resultat
- Balanse eiendeler
- Balanse egenkapital og gjeld

«Hvordan kan voksne hjelpe barn til å bedre forstå komplekse sammenhenger? Forklaringer og forestillingsevne kan være viktig for å endre barns atferd. – Man kan tenke seg at det er først når barn virkelig forstår hvordan ting henger sammen at de kan anvende denne argumentasjonen og kunnskapen, og ta reflekterte valg om sin atferd.»

NUBUs totale inntekter var i 2019 på ca. 62,6 millioner kroner. NUBU har stabile inntekter gjennom offentlige tilskudd. NUBU arrangerte i 2019 to større konferanser; PALS-konferansen og NUBU-konferansen.

Leders kommentar til regnskapet

Tilskuddene fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet var i 2019 samlet på 54,6 millioner kroner. Det gis òg tilskudd til implementering av PALS-programmet fra Utdanningsdirektoratet. Bevilgningen til dette prosjektet var 1,33 millioner kroner i 2019.

Hovedfinansieringen av det longitudinelle forskningsprosjektet *Barns sosiale utvikling* (BONDS) kommer fra Norges forskningsråd. Avslutning og oppstart av enkeltprosjekter gjør at bevilgningen fra Forskningsrådet i 2019 var 3,6 millioner kroner.

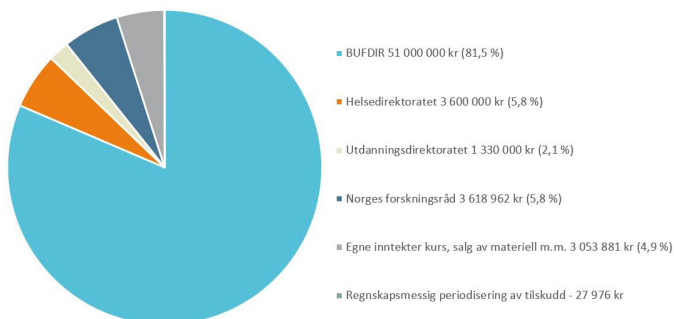
Samlet var NUBUs inntekter i 2019 på ca. 62,6 millioner kroner; kr 635 936 høyere enn i 2018. Pensjonskostnadene i 2019 var noe høyere enn i 2018 og det har totalt blitt innbetalt ca. 6,2 millioner kroner knyttet til pensjonspremie fra Statens pensjonskasse i 2019. Det er forventet at pensjonskostnadene vil ligge på samme høye nivå fremover. Det er noe usikkerhet knyttet til hvordan ny offentlig tjenstepensjon vil slå ut på premieinnbetalinger. NUBU mottar hendelsesbasert fakturering fra Statens pensjonskasse ved endringer i bestand, lønnsforhandlinger, diskonteringsrente mm. Pensjonspremie innbetalinger belaster NUBU sitt driftsregnskap betydelig.

Årets driftsresultat gir et underskudd på kr 262 168. NUBU byttet i 2019 ny fondsforvalter da Gjensidige Bank ble kjøpt opp av Nordea og avviklet. Ny fondsforvalter ble Industrifinans etter anbudsprosess og styrevedtak i 2019. Samlet gir fondsplasseringene i Gjensidige og Industrifinans i 2019 en finansinntekt på 1 544 767 og ett årsresultat med overskudd på kr 1 255 979 som føres mot egenkapitalen.

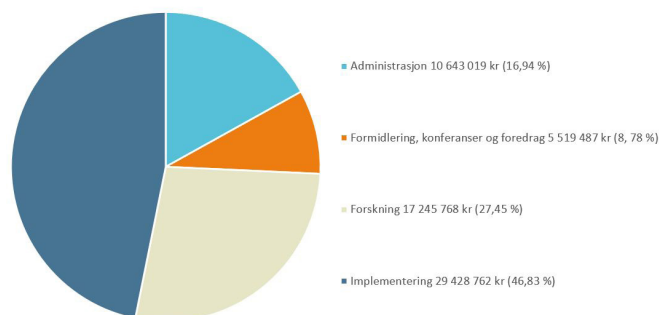
NUBU har plassert midler i aksje og obligasjonsfond grunnet lav innskuddsrente i bank og for bedre kapitalforvaltning over tid. Formålene med fondene er til dels å dekke de avsatte fremtidige pensjonsforpliktelsene, dernest å forvalte likvide midler best mulig. Av de totalt kr 30 175 707 gjelder kr 13 896 329 korridor/ balanseført pensjonsforpliktelse og kr 16 279 378 er kortsiktig forvaltning av overskuddslikviditet.

NUBU har stabile inntekter gjennom offentlige tilskudd. Virksomheten har en egenkapital andel på 35,9 prosent som er tilfredsstillende og avsetningene til pensjon og pensjonsforpliktelser solide, men NUBU vil ha likviditetsmessige utfordringer knyttet til sene utbetalinger av tilskudd fra bevilgende myndigheter. NUBU er ikke eksponert for markedsrisiko eller kredittrisiko, men vurderer løpende risiko knyttet til økte pensjonskostnader og valutaforskjeller.

BEVILGNINGER OG TILSKUDD

BEVILGNINGER OG FORDELING

Beløp i NOK

Resultat	2019	2018
Driftstilskudd fra departement og statlige etater	59 929 549	61 308 359
Salgsinntekter	2 455 782	611 621
Annen driftsinntekt	189 536	18 951
Sum driftsinntekt	62 574 867	61 938 931
Lønnskostnad	- 40 047 854	- 39 951 481
Andre driftskostnader	- 22 789 181	- 22 117 709
Avskrivning på varige driftmidler og immaterielle eiendeler	-	-
Nedskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-	-
Sum driftskostnad	- 62 837 035	- 62 069 190
Driftsresultat	- 262 168	- 130 259
Finansinntekter og finanskostnader		
Annen renteinntekt	375 062	608 265
Annen finansinntekt	1 045 124	405 590
Verdireduksjon i markedsbaserte omløpsmidler	0	- 813 278
Annen rentekostnad	- 1 203	- 601
Annen finanskostnader	- 132 753	- 172 099
Resultat av finansposter	1 518 147	27 877
Resultat før skattekostnad	1 255 979	- 102 382
Årsresultat	1 255 979	- 102 382
Overføringer annen egenkapital	1 255 979	- 102 382
Sum overføringer	1 255 979	- 102 382

Beløp i NOK

Balanse	2019	2018
EIENDELER		
Omløpsmidler		
FORDRINGER		
Kundefordringer	341 378	57 501
Andre fordringer	956 939	431 589
Sum fordringer	1 298 317	489 090
Investeringer		
Andre markedsbaserte finansielle instrumenter	30 175 707	25 985 704
Bankinnskudd, kontanter og liknende	7 220 400	13 025 603
Sum omløpsmidler	38 694 424	39 500 398
SUM EIENDELER	38 694 424	39 500 398

Beløp i NOK

Balanse	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
I. Innskutt egenkapital		
Aksjekapital	100 000	100 000
Overkursfond	–	–
Annen innskutt egenkapital	–	–
Sum innskutt egenkapital	100 000	100 000
II. Opptjent egenkapital		
Årets resultat overført annen egenkapital	–	–
Annen opptjent egenkapital	–	–
Sum opptjent egenkapital	13 801 733	12 545 754
Sum innskutt og opptjent egenkapital	13 901 733	12 645 754
D. Gjeld		
I. Avsetning for forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	13 896 329	15 752 241
II. Annen langsiktig gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner		-
III. Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	1 970 712	1 733 921
Skyldige offentlige avgifter	3 092 636	2 576 539
Annen kortsiktig gjeld	5 833 013	6 791 943
Sum kortsiktig gjeld	10 896 362	11 102 402
Sum gjeld	24 792 691	26 854 643
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	38 694 424	39 500 398

Godkjent under styremøte Oslo, 30.03.2020
 Styret i Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge – NUBU AS

Publikasjoner

ARTIKLER MED FAGFELLEVRDERING

Askeland, E., Forgatch, M. S., Apeland, A., Reer, M. og Grønlie, A.A. A. (2019) Scaling up an Empirically Supported Intervention with Long-Term Outcomes: the Nationwide Implementation of GenerationPMTO in Norway. *Prevention Science*. doi.org/10.1007/s11121-019-01047-9. (Open access.)

Borgen, N. T., Kirkebøen, L.J., Ogden, T., Raaum, O. og Sørli, M.A. (2019) Impacts of school-wide positive behavior support: Results from National Longitudinal Register Data. *International Journal of Psychology*. doi: 10.1002/ijop.12575.

Egeland, K.M., Hauge, M.I., Ruud, T., Ogden, T., Heiervang, K.S. (2019). Significance of Leaders for Sustained Use of Evidence Based Practices: A Qualitative Focus Group Study with Mental Health Practitioners. *Community Mental Health Journal*.

Frønes, I. (2019) Barnefattigdom er utviklingsfattigdom. *Forebygging.no*. doi.org/10.21340/g8nr-fb91.

Gateja, A-R., Lamersa, A., Van Domburgh, L., Cro-nee, M., Ogden, T., Rijog, D., Aronen, E., Barroso, R., Boomsma, D.I., og Vermeiren, R. (2019). Awareness and perceptions of clinical guidelines for the diagnostics and treatment of severe behavioural problems in children across Europe: A qualitative survey with academic experts. *European Psychiatry*, 1-9.

Hagen, K. A, Olseth, A. R., Laland, H., Rognstad, K., Apeland, A., Askeland, E., Taraldsen, K., Christensen, B., Kjøbli, J., Ugueto, A. M., Bearman, S. K., og Weisz, J. (2019). Evaluating Modular Approach to Therapy for Children with Anxiety, Depression, Trauma and Conduct Problems (MATCH-ADCT) in Norwegian child and adolescent outpatient clinics: Study protocol for a randomized controlled trial. *Trials*. doi: 10.1186/s13063-018-3074-9. (Open access.)

Hukkelberg, S. S. (2019). The Quintessence of Child

Conduct Problems: Identifying Central Behaviors using Network Analysis. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*.

Hukkelberg, S., Tømmerås, T., og Ogden, T. (2019). Parent training: Effects beyond conduct problems. *Children and Youth Services Review*. Doi: 10.1016/j.childyouth.2019.03.009.

Hukkelberg, S., Keles, S., Ogden, T. og Hammerstrøm, K. (2019). The relation between behavioral problems and social competence: A correlational Meta-analysis. *BMC Psychiatry*. doi.org/10.1186/s12888-019-2343-9. (Open access.)

Hukkelberg, S. og Ogden, T. (2019). What is social competence? An investigation into the concept among children with antisocial behaviors. *Emotional and Behavioral Difficulties*. doi.org/10.1080/13632752.2019.1687168.

Hukkelberg, S., Amlund Hagen, K. og Askeland Sandbu, R. (2019). MATCH-ADTC – transdiagnostisk behandling for barn og unge i psykisk helsevern. *BestPractice*.

Idsøe, T., Keles, S., Olseth, A. R. og Ogden, T. (2019). Cognitive behavioral treatment for depressed adolescents: results from a cluster randomized controlled trial of a group course. *BMC Psychiatry*. Doi: 10.1186/s12888-019-2134-3. (Open access.)

Jozefiak, T. og Backer-Grøndahl, A. (2019). Måleegenskaper ved den norske versjonen av Self-Perception Profile for Adolescents. *PsykTestBarn*, 1;1. doi:10.21337/0060.

Kirkøen, B., Engell, T., Andersen, A., og Hagen, K. A. (2019). Barn i barnevernet og skolefaglig utvikling. *Norges barnevern*.

Skogøy, B. E., Ogden, T., Weimand, B., Ruud, T., Sørgaard, K., og Maybery, D. (2019). Predictors of

family focused practice: organisation, profession, or the role as child responsible personnel?. *BMC health services research*, 19, 793.

Sørli, M.A. og Breivik, K. (2019). Kunnskapsoppsummering og klassifisering av tiltaket De Utrulige Årenes (DUÅs) skole-og barnehageprogram (1.utg.). *Ungsinn 1:1*. https://ungsinn.no/post_tiltak_arkiv/de-utrolige-arenes-duas-skole-og-barnehageprogram-1-utg/.

Ten Braak, D., Størksen, I., Idsøe, T., og McClelland, M. (2019). Bidirectionality in self-regulation and academic skills in play-based early childhood education. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 65, 101064.

Tvedt, M. S., Bru, E., og Idsøe, T. (2019). Perceived Teacher Support and Intentions to Quit Upper Secondary School: Direct, and Indirect Associations via Emotional Engagement and Boredom. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-22.

Viana, K.M.P., Zambrana, I.M., Karevold, E.B. and Pons, F. (2019). Emotions in motion: impact of emotion understanding on children's peer action coordination. *Cognition and Emotion*. Advance online publication. DOI: 10.1080/02699931.2019.1669535

Zambrana, I.M., Ogden, T. og Zachrisson, H.D. (2019). Can pre-academic activities in Norway's Early Childhood Education and Care program boost later academic achievements in preschoolers with externalizing behaviors. *Scandinavian Journal of Educational Research*. Advance online publication. DOI: 10.1080/00313831.2019.1577751.

Zachrisson, H. D., Janson, H., og Lamer, K. (2019). The Lamer Social Competence in Preschool (LSCIP) scale: Structural validity in a large Norwegian community sample. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 63, 551-565. DOI:

10.1080/00313831.2017.1415963.

ARTIKLER UTEN FAGFELLEVRDERING

Apeland, A. og Hagen, K. A. (2019) Diagnoser på godt og vondt. *KONTEKSTonline*, 3. ISSN 2535-4825.

Frønes, I. (2019) Født sånn eller blitt sånn. Det genetisk-sosiale samspillet. *KONTEKSTonline*, 3. ISSN 2535-4825.

Hagen, K. A., Backer-Grøndahl, A., Idsøe, T., Olseth, A. R., og Frønes, I. (2019) Tiltak mot utenforskap finnes, men tas ikke i bruk. *Aftenposten*.

Hukkelberg, S., Hagen, K.A., og Sandbu, R.A. (2019) MATCH – ADTC – transdiagnostisk behandling for barn og unge i psykisk helsevern. *Best-Practice Norge*.

Idsøe, T. (2019). Kan mobbing være traumatiserende? *KONTEKSTonline*, nr. 3.

Talgø, K. H. og Torsvik, S. (2019) Mandes drøm. *Kulturforskjeller i barneoppdragelse*. *KONTEKSTonline*. 3. ISSN 2535-4825.

Talgø, K. H. og Reer, M. (2019) Foreldretrening har fungert godt i 20 år i Norge. *forskning.no*.

Talgø, K.H. (2019) Lavterskel kurs hadde god effekt mot depresjon hos unge. *forskning.no*.

Talgø, K.H. (2019) Tiltak i barneskolen ga mindre bråk i 7. klasse. *forskning.no*.

Talgø, K.H. (2019) Foreldrerådgivning kan gi mindre angst og depresjon hos barn med atferdsvansker. *forskning.no*.

Utgarden, I.H. (2019). *Forskningsnytt*. Kortversjoner av fagartikler fra 2018. *KONTEKSTonline*. 3. ISSN 2535-4825.

BØKER OG BOKKAPITLER

Apeland, A., Arnesen, A. Askeland, E. Dyrkoren, E., Gomez, M.B., Laland, H. og Torsvik, S. (2019). Håndbok: Støtte til mestring, Utvidet TIBIR, NUBU, Oslo.

Thøgersen, D.M., Brunstad, A.L. og Christensen, B. (2019) Funksjonell familierapi (s.399-414) i Lorås, L. og Ness, O. (2019) Håndbok i familierapi, Fagbokforlaget. ISBN: 9788245027907.

Tollefsen, N., Christensen, B. (2019) Multisystemisk terapi (s.427 – 445) i Lorås, L. og Ness, O. (2019) Håndbok i familierapi, Fagbokforlaget. ISBN: 9788245027907.

Næss, K-A.B., og Zambrana, I.M. (2019). Early communicative development and difficulties. Tidlig kommunikasjonsutvikling og vansker. Befring, E., og Næss, K.A.B. (ed.), Spesialpedagogikk. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

VEDLEGG PÅ NUBU.NO

2019 Aktivitetsrapport

Årsrapporten 2019 er trykket og sendt til aktuelle offentlige instanser og samarbeidspartnere, og foreligger ellers elektronisk tilgjengelig på vår hjemmeside www.nubu.no

For nærmere detaljer omkring aktivitetene i 2019 viser vi til vedlegg også tilgjengelig på www.nubu.no.

Her følger en oversikt over hva aktivitetsrapporten inneholder.

- Ansatte per 31.12.2019
- Publikasjoner (se også side 34 her i rapporten)
- Konferanser
- Konferanse- og seminarbidrag
- Undervisning, opplæring og tjenestestøtte
- Veiledning og konsultasjoner
- Komitéarbeid, review og sensorvirksomhet

2019 Styrets årsberetning og regnskap

Styrets årsberetning er tilgjengelig som nedlastbar PDF på www.nubu.no

Redaksjon: Kristin Horn Talgø og Kristine Amlund Hagen

Grafisk design: Tove Laila Nilsen

Foto: Colourbox, NUBU, Moment studio og GIC 2019.

Kommentarer eller spørsmål til denne årsrapporten kan rettes til k.h.talgo@nubu.no

Områder med behov for styrking og satsningsområder innenfor praksisfeltet utsatte barn og unge:

- Styrking av behandlingstilbudet for familier med ungdom som begår seksuelle overgrep.
- Styrking av ressurser til Utvidet TIBIR – Støtte til Mestring for å sikre likestilte tilbud til en større målgruppe og til hele befolkningen, uavhengig av geografi.
- Styrking av implementeringsforskning
- Evaluering av tiltak i førstelinjetjenesten for barn for barn, unge og familier med sammensatte problemer eller i risiko for omsorgssvikt.
- Mobbing, viktimisering og traumer.
- Identifisering og utprøving av kjerneelementer (tiltakskomponenter som har vist seg effektive på tvers av intervensjoner).
- Langtidseffekter av tiltak og kobling til registre.

Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge AS – NUBU

Postboks 7053 Majorstuen, 0306 Oslo

Essendrops gate 3, 0368 Oslo

Telefon: 23 20 58 00

www.nubu.no

www.facebook.com/nubunytt

www.twitter.com/nubunytt